

[Return to UCLA Sessions ARA 43rd Kaplan Hall](#)

Din Antologia ASCIOR (2018)

TODICĂ, BENONI (BEN)

Născut la 23 noiembrie 1952, în satul Iezer, comuna Puiеști, Județul Vaslui; după anii 1950 pleacă împreună cu părinții și se stabilesc în Banat.

Pe lângă profesiile existențiale de sudor, electronist, director de cinematograf, mecanic mașinist mașini extracție, este cunoscut ca artist independent (cineast, regizor, producător TV, broadcaster, inginer de sunet etc.), scriitor, editor, fotograf, jurnalist, artist.

Parcursul educațional, artistic și profesional al lui Ben Todică a început în România și include Școala Generală de 8 ani din Ciudanovița, Școala Profesională UCMMA din Bocșa, apoi frecventează cursurile serale ale Liceului de matematică din Oravița. În această perioadă își descoperă abilități artistice de fotograf și își dezvoltă gustul pentru teatru.

În 1979, trece granița pe la sârbi și stă un an într-un lagăr din Italia, iar în 1980, ajunge în Australia, orașul Melbourne. Pentru a-și câștiga existența, a lucrat la Philips ca sudor, apoi ca subcontractor, cinci ani de zile pentru Telecom și operator-programator la marea companie NATRA, însă dragostea de-o viață pentru film și mass-media a înflorit, continuându-și pregătirea. Urmează Școala de Televiziune și Film Australiană din Melbourne pentru regie, management, drept, managementul regizării, distribuție, marketing, publicitate, scenariu, producție de film independent, documentar de televiziune. Participă la Consiliul Educației Adulților, Melbourne studiind documentare cinema, tratarea creativă a actualității, stiluri și curente ale filmului documentar, cinema verite, adresarea directă (interviu, politic, social).

Frecventează Școala de inginerie audio, cu materii incluse de introducere în rețeaua audio, ingineria de sunet, acustică, electronică, teoria muzicii, mentenanța studioului, amplificarea sunetului, industria muzicii și comunicare, înregistrare digitală, sincronizare. Urmează cursuri de Creative Writing și de editor (de film) profesionist, la Monash University, Open Chanel și Australian and Television School din Melbourne; cursul de Creative Writing care-i trezește gustul pentru scris; un curs de scris la Colegiul TAFE Casey, Victoria; cursuri la Arte-Scriitură profesională la Universitatea Monash, Victoria; cursurile Școlii de Sunet și Canto din Melbourne; cursul de actorie organizat de Epiphany Artists la Melbourne, cu regizorul, scriitorul și maestrul instructor Joan Elizabeth Scheckel din New York; un curs de instructori pentru realizatorii de emisiuni, la stația postului de radio 3zzz din Melbourne, post dedicat minorităților etnice din Australia. Aici a studiat regia, operatoria și producția de film. Devine membru la Open Channal și pentru că a terminat cursul de instructori a devenit și membru al organizației ATOM (Australian Teachers Of Media) unde funcționează și azi. În această perioadă a frecventat toate cursurile și seminariile de regie, operatorie și producție de film. Din 1993 și până în prezent lucrează ca voluntar două zile pe săptămână ca inginer de sunet, producător, crainic la postul de radio etnic, cunoscut și ca 3 ZZZ, 92.3 FM. Anul 1994 îi oferă bucuria de a fi producător/regizor ARCTV CH31, Televiziunea comunității românești, Melbourne, unde lucrează și în prezent. Din 2006 este Membru în Consiliul de regizori la TV 31 Melbourne, Australia.

Debutul în realizarea de filme are loc încă din adolescență și continuă și astăzi. Producțiile filmografice ale lui Ben Todică captivează și emoționează publicul într-un mod special, bucurându-se de ecouri și cronici pozitive din partea celor care le-au vizionat.

Talentul artistic al lui Ben Todică se completează fericit cu harul literar, publicând în diferite reviste și cărțile: "Între două lumi" (2009, 2012) și "În două lumi" (2011, 2012), "Căutând după mere – un dialog amical între Pavel Rătundeanu-Ferghete și Ben Todică", Craiova, Editura SITECH, 2018, iar ca semn al prețuirii personalității sale polivalente, cu ocazia împlinirii a 60 de ani a apărut volumul omagial: "Ben Todică – Ambasador onorific al românismului", Roman, Mușatinia, 2012.

A fost nominalizat Australianul Anului 2007 pentru contribuțiile sale deosebite în comunitatea româno-australiană. Pentru merite deosebite la promovarea valorilor culturale românești a primit diplome, medalii, cupe de la Primăria municipiului Vaslui, Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, Colegiul Economic „Anghel Rugină” Vaslui, Universitatea „Ioan Slavici” Timișoara...

Limba, Cuvântul și Sufletul

Recent, am avut un argument într-un interviu, unde am afirmat că limba română este mult mai sofisticată, mai bogată și conectată spiritual și artistic la natura și creația sa divină decât actuala limbă engleză. Suna șocant, dintr-o dată, când observam că engleza e limba care domină întreaga manifestare politică și economică mondială. Intervievatorii au început să râdă și să-i apere pe englezi, și pe bun drept își apărau integritatea postului și emisiunii lor, percepția curentă a lumii și a stăpânitorilor. "Da, în limba ta, totul sună cald, plăcut, dulce! E prima voce auzită, vocea mamei." Evident, englezul controlează mass-media și piața de distribuție a culturii. Cultura este dimensiunea prin care comunicăm, însă asta nu certifică valoarea și definiția în scris și vorbire a limbii lor. Limba e pensula prin care pictăm lumea și cine suntem, este instrumentul de măsură al nivelului puterii de exprimare a inteligenței și înțelepciunii omului, curent folosită.

Este un lucru să punctezi cu un deget pielea opoziției și un altul să-i masezi întreaga piele cu amândouă palmele.

Limba română este la origine o limbă precisă, clară fonetic și logic, natural cursivă, fără ticuri și capcane gramaticale dezvoltate de-a lungul vremurilor din necesități sau ignoranța și îngâmfarea timpurilor, a forțelor administrative locale de limbă engleză care, de la Shakespeare încolo a sărăcit în cuvinte prin nefolosire și, treptat scoaterea din uz. Fenomen care acționează azi cu viteză uimitoare și asupra limbii române. Vina este a trăirii intense, rapide și violente prin care trece expansiunea teritorială, economică și tehnologică a unui imperiu. Oricare ar fi el, european, rus, chinez sau american etc.

Venind din România, unde am fost educat să folosesc o formulă de introducere bazată pe maniera și construcția unei imagini largi și frumos colorate de exprimare, am eșuat în multe locuri datorită vitezei mari a timpului în afaceri, unde pe șef îl interesează direct cine ești și ce poți face, fără flori și floricele, gunoaie de fapt, prin care stăpânul nu vrea să se împiedice. În loc să te explici printr-o frază de trei rânduri, o faci acum eliminând cuvintele, reducând fraza la șase centimetri, omorând astfel rezoluția limbii. Capitalistul nu are nevoie de sofisticări și elevări gramaticale și frazale pline de cuvinte alese. Cu el trebuie să fii scurt și direct pentru că el e grăbit și nu are timp de palavrageală, punctuație și semne gramaticale. El este interesat doar de ideea ta și ce ești tu capabil să faci. Nu este interesat de tablourile pictate de tine, tablouri necesare în schimb în Franța sau Italia, să zicem.

Descoperind asta la prima mână, m-a dus la concluzia că limba lor directă și cu fonetica pocită, scriind una și citind alta, m-a dus cu gândul la Ceaușescu, care era peltic și dacă ar fi fost un dictator bogat și îngâmfat, ne-ar fi obligat până la urmă pe toți să pronunțăm cuvintele românești peltic, deci să ne schimonosim și noi limba, să schimbăm sunetele fonetic a combinațiilor de litere în cuvânt, tot c-am așa cum o fac englezii azi. Deci, schimonosind o limbă latină clară și logică, bine conturată și ancorată poetic într-un dialect schimonosit, chiar comic pe ici, pe colo de către un îngâmfat și îmbuibat din istorie în ciuda celor care îi admiră pentru cuceririle și comorile furate, fără să mai amintesc sutele de culturi exterminate de-a lungul sutelor de ani de expansiune.

Revin; deci, limba engleză vorbită azi este o limbă săracă și violentă datorită evenimentelor prin care a trecut, în comparație cu limba română care, fiind așezată, a evoluat la șes și la munte, crescând în rezoluție (vezi exemplul lui Proust, care descrie sămburele de măr în zece pagini sau descrierile lui Sadoveanu etc.) prin împletirea omului cu mediul înconjurător, climat, viețuitoare și fenomenele lui, generând cuvinte noi pentru a le descrie cu o mai înaltă acuratețe, alcătuind fraze, dansând și construind sufletește, explicând mai adânc înțelesul vieții și al Creației Divine.

Nu sunt un academic în materie și nu servesc nici o forță operativă, care controlează și conduce lumea decât libera mea curiozitate și experiență, trecând prin această viață și lume, în care am avut prilejul și privilegiul să mă nasc, s-o simt și să ajung la concluzia că forțele care coordonează și folosesc o națiune și resursele ei, îi hotărăsc identitatea și destinul.

Azi, România trece printr-un proces, prin care este posibil curând să devină o astfel de națiune, cu o limbă simplificată, hibridă, schimonosită precum engleza (scrii una și pronunți alta). Toți vor excitare directă, fără a o construi, a căuta, descoperi și îmbogăți relația între două suflete. A umbla după fulgere, a fi direct trănit sau lovit în cap, fără urmări pentru îmbogățire și împlinire a experienței nu e calea. Filme pline de violență și sex; fără poezie, direct ploaie fără înnorare, întunecare directă fără soare. Eu știu că poți filozofa în jurul acestei idei și mă poți combate, însă și reversul e posibil.

Mi s-a reproșat că iubesc limba română și o înalț pentru că m-am născut în ea și am supt țâța mamei sub cuvintele ei. Am să vă explic că nu aveți dreptate. Când eu m-am născut, mama era supărată, nu vorbea pentru că era foamete și întuneric. Se sculau cu noaptea în cap și plecau la munca câmpului, unde mă lăseau în iarba de sub nuc, în grija câinelui. Amândoi părinții mei erau orfani, iar mama mai avea trei frați mai mici de îngrijit. De toți erau șapte orfani. Comuniștii au colectivizat și le-au luat totul, vaca, porcul, trei găini și-un câine. Sărăcie groaznică! Tata a fost obligat să plece din Iezer în Banat, la minele de fier și uraniu. Când am ajuns de vremea grădiniței și a școlii, nu am știut că am limbă. Am crezut că ne-am născut vorbind și că trebuie să mergem la școală ca să învățăm anumite lucruri trebuincioase pentru gospodărirea vieții, să ne facem temele și să vorbim frumos.

Abia în anul 1979 și apoi în 1980, când a trebuit să învăț limba italiană și engleză, am devenit conștient de limba mea. Învățându-le și comparându-le, am devenit interesat să învăț limba română după carte. Cu prima mea vizită în țară am mers direct la școala generală, la profesoara mea de limba română, doamna Ștefănescu și i-am cerut cărțile de limba română din clasele 6,7 și 8. Aceasta a rămas cu gura căscată, întrebându-mă la ce-mi mai folosește acum, la 37 de ani. Le vreau pentru mine, ca să mor cu inima împăcată că nu plec la Domnul fără să-mi cunosc identitatea, fără să știu exact cine sunt și de ce nu-l mai pot găsi în altă țară pe Eminescu.

În România anilor mei de primară, am trecut prin școală ca rața prin apă. Nu am fost un elev silitor. Am fost interesat doar de joacă și colindat dealurile Ciudanoviței, Munții Aninei și ai Semenicului. Treceam clasa, mai tot timpul primind un cincii ca să nu rămân repetent, cu cordonul de la reșou în cancelarie de la domnul director Sperlea Dorel. Umblam după aia, împreună cu celelalte fete și băieți, plângând toată ziua cu mâinile roșii și umflate de bătaie pe pereții reci de ciment ai frumoase noastre școli, care rămâne și azi împreună cu cinematograful, simbolul Ciudanoviței copilăriei mele, după care voi tânji până la moarte. Am luat cărțile și le-am adus în Australia, unde m-am apucat serios să învăț limba română.

În cursul meu am descoperit măreția și înălțimea limbii române, care în drumul ei, drumul unui popor de țărani, ciobani și pescari cu fii de ingineri, constructori, doctori, profesori... au contribuit la extinderea vocabularului și creșterea rezoluției în exprimare, simțire și scriere. În drumul ei prin istorie a acumulat și împrumutat din toate direcțiile uraganului de-a lungul miilor de ani, din suferință, iertare, fericire și dialog cu Dumnezeu.

Nu mă credeți? Dați-mi atunci exemple de poeți din ultimile două sute de ani, să zicem, care să-l egaleze pe Eminescu sau alți poeți și scriitori români de azi. O să-mi spuneți că nimeni nu-i egalează pe americani. Nu uitați că americanii dețin toate piețele de desfacere din lume și prin asta dictează piata, însă cu ușurință poți demola arta și cultura promovată de ei astăzi ca nivel de clasă literară săracă. Nu mă chinui eu să fac asta aici, pentru că e plin internetul și librăriile de academici, de profesioniști care o fac.

Azi e la modă engleza datorită forței economice și financiare anglo-americane și nu o spun ca să-i înjosesc pe vorbitori sau nativi, o fac doar ca să vă demonstrez ce limbă frumoasă avem noi românii și să vă dau mai multă încredere, să o folosiți în concurența culturii și vieții, a experienței de pe pământ și din astă lume. Doar o singură șansă aveți și nu cred că ar trebui să vă supuneți îngrădirilor puse de cei care dirijează turma spre țarcul lor. Și să nu credeți cumva că limba viitorului omenirii va fi engleza, rusa sau chineza. Imaginați-vă un film cu extraterestri cu cap de pasăre, ciripind semnale digitale care vor reprezenta formule matematice, fizice și chimice. Da chiar și fizionomia trupului și chipului uman va fi combinată prin modificare genetică spre fizicul reptilian pasăre, șarpe, cum se vede pe efigiile ruinelor din Egipt. Sunt

păsări azi care trăiesc cu ușurință cinci sute de ani – iată o rezolvare a longevității prin modificarea ADN-ului.

Ideea globalizării este o altă formă de învârtire în cercuri a istoriei, care va dispărea odată cu moartea gloabelor (iertare pentru că le spun gloabe pentru că suferința generată de egoistele lor suflete pe întreg pământul azi, o dovedește), care conduc din umbră omenirea. Uniformizarea maselor nu ajută la evoluția conștiinței umane și nici a sufletului. Gândirea omenirii pe sistemul biblic în care funcționăm azi pe tot pământul sub diferite forme de gândire religioasă nu a ajutat la evoluția și trezirea spiritului divin din noi. Dramaturgul Arthur Miller spunea prin 1960 într-un interviu, referindu-se la una din piesele sale de teatru că ne întoarcem în cercuri ca specie umană pentru că nu învățăm să ne iertăm aproapele. Omul obosește prea repede, se plictisește de a mai salva și atunci îți spune: Lasă-l să se arunce de la etaj, dacă-i prost! Această renunțare dovedește imaturitate, o treaptă mai puțin în evoluția sufletului spre cer pe care nu o poți trece până când nu perseverezi și devii absolut – IERTAREA ABSOLUTĂ.

ECOUL MIORIȚEI

Și azi când simt mirosul de drob de miel îmi aduc aminte de colinele noastre, de văile și munții plini cu turme de oi și stâne. Mergeam la cules de fragi și căpșune sălbatice care creșteau din abundență în pământul îngrășat de oi, apoi dădeam de câte o colibă în care intram și observam curios lucrurile și obiectele trebuincioase la cele de zi cu zi și la prepararea produselor din lapte. De araci stăteau atârinate una lângă alta brânza, urda și cașul din care se scurgea zărul. Mama întotdeauna mergea dis-de-diminează la piața de peste drum de blocuri ca să cumpere urdă proaspătă și smântână. Primăvara, când se topeau zăpezile și răsăreau ghiociei apăreau ciobanii în piață ca să vândă miei. Era o nebunie pentru un copil ca mine tot acest spectacol în care se intersectau vocile oamenilor cu glasuri de animale ori ciripit de păsărele. Era zarvă mare și toți se târguiau, ca în final să vezi oameni cu fețe fericite și împăcate pentru câștig, pentru o masă îmbelșugată de Paște și provizii pentru ciobani, fluier și opinci noi, bundițe și podoabe pentru ciobănițe.

Noi, românii trăim de mii de ani în armonie cu pământul. SUNTEM PE ACESTE MELEAGURI CARPATINE DINAINTE DE ÎNGHEȚURI, (întrebați-l pe Zamolxe care ne spune că suntem legați de perioada anilor de aur ai omenirii). Venim din eternitate și mergem în ea. Lucian Blaga îi declara lui Mircea Eliade că noi, românii nu putem fi decât o cultură minoră “Cultura românească este o cultură minoră, având ca «vârstă adoptivă» copilăria.” Desigur că marii filozofi ai omenirii judecă maturitatea unui neam prin prisma lor academică. Însă, dacă e să ascultăm ce ne spune Petre Țuțea despre un laureat Nobel și o bătrână de la țară – În fața lui Dumnezeu, bătrâna e om, iar laureatul dihor, și el așa moare, putem concluziona că există o maturitate culturală ancestrală în ignoranța văzută de academici la omul simplu, pe care acesta din urmă nu o vede sau nu e antrenat să o recunoască. A dat vreodată cineva un doctorat în ignoranță? Ignoranța e un paradox! Cultura unui neam se maturizează și prin osmoză, moștenindu-se din tată în fiu, lucru care lipsește în vest datorită distrugerii nucleului familie. Aborigenii din Australia nu au limbă scrisă. Ei își transmit de cincizeci de mii de ani cultura pe cale orală, prin cântec și dans, prin obiceiuri și tradiție. Din totdeauna părinții au crescut împreună cu bunicii și copiii, mecanism prin care cultura s-a transmis, ori în vest membrii unei familii sunt încurajați să trăiască separat și independent, tăindu-se astfel firul. De aceea, în vest

avem spații fragmentare sau specializate și, ca atare sunt rupte de evoluție, nu au timp de maturizare ca și cel Mioritic. În ziua de azi se urmărește tăierea acestui cordon ombilical prin transformarea noilor generații în bun comercial.

Emigrații de mii de ani au rezistat și și-au păstrat identitatea, sănătatea tocmai prin păstrarea contactului prin acest cordon ombilical cultural. Toate tradițiile culturale au fost cărate de mii de ani, impregnate în ADN-ul românului precum vremurile în inelele din trunchiul copacilor. Eu, în occident am supraviețuit datorită limbii mele și a culturii părinților și strămoșilor mei. A mă ruga lui Dumnezeu în limba părinților mei a fost un dialog imaculat cu Creatorul, pe când în engleză ar fi fost un spectacol Shakespearian - pentru mine. Forța cuvântului în limba părinților are un efect vindecător. Emigranții români au cărat spațiul Mioritic cu ei prin limba lor, prin mâncăruri și muzică, prin îmbrăcăminte și contribuții la spațiul noii țări. Am creat familii noi, case de cultură, cluburi culturale și sportive, școli în limba română, biserici, ziare și reviste și chiar biblioteci, am înființat programe și posturi de radio și televiziune în limba română. Am organizat expoziții și festivaluri și am ieșit la serbări câmpenești invitând musafiri din alte culturi. Am păstrat legătura cu țara mamă prin Departamentul românilor de pretutindeni și am realizat acțiuni și schimburi de experiență cu instituții de acasă.

Ca român adevărat nu te poți lipsi de spațiul Mioritic. Asta ar însemna să te lași purtat de vântul nemilos al timpului și vremurilor care, încet, dar sigur te va dezrădăcina. Pentru mine, ar însemna să-mi amputez o parte din viață și din suflet. Poți trăi ciuntit până la moarte? Sunt unii care spun că ei nu sunt români și pe unii îi cred. Ei nu aparțin acestui neam, au fost plantați printre noi, iar cei cărora le e rușine pentru că nu sunt destul de îngăduitori cu ei înșiși ca să realizeze maturitatea culturală a neamului lor, din mândrie sau presiune comunitară sunt destinați la o evoluție culturală cicatrizată sau în cel mai trist caz, schimonosită.

În balada Miorița, ciobanul care nu răspunde la violență cu violență dă dovadă de mare maturitate și înțelepciune umană, dă dovadă de continuitate ombilicală din etern și înspre etern, deslipindu-se de ceilalți doi care nu sunt decât păpușile artificiale ale timpului trăit, lipsiți de etern și divin. Această maturitate se vede în diaspora în casele noastre, ale emigranților români prin fotografiile părinților și bunicilor noștri, în port și loc, în zâmbetul și sclipirea din priviri, în cântecul și îndeletnicirile noastre, în atitudinea față de cei din jur, în creativitatea și contribuția noastră în societate, în gândurile și rugăciunile noastre.

Spațiul mioritic este în fiecare cuvânt românesc care îmi iese din gură și în acel moment mă simt ocrotit. Sunt acasă împreună cu părinții mei. Spațiul Mioritic este legea divină a creației și continuității vieții și neamului. Spațiul Mioritic este legătura dintre cer și pământ. Spațiul mioritic este perfecțiunea naturii, pentru mine. Când am deschis ochii la sânul mamei, a fost inspirat Dumnezeu ca să creeze pământul, cu spațiul Lui mioritic. E un cântec de leagăn, o adiere de vânt, o mireasmă de floare și un dor.

Dacă nu ar fi fost limba română aș fi murit de mult în exil.